УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

МІЖНАРОДНИЙ ЮРИДИЧНИЙ ВІСНИК: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

(ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА)

Науковий журнал

Випуск 14

Ірпінь ● УДФСУ ● 2019

ISSN 2521-1196
УДК 34:33 (477) (08)

Засновник та видавець: Університет державної фіскальної служби України
Заснований 2014 року.

Продовжуване видання (виходить у міру накопичення матеріалу)
Мови видання: українська, російська, англійська

Свідоцтво про Державну реєстрацію друкованого засобами масової інформації:
Серія КВ № 20778-10578Р від 24.06.2014
Свідоцтво про Державну реєстрацію друкованого засобами масової інформації:
Серія КВ № 22055-11955ПР від 22.04.2016

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет рішенням Вченої ради Університету державної фіскальної служби України (протокол № 4 від 25.04.2019)

Редакційна колегія: д.ю.н., професор *П. В. Цимбал* (голов. ред.); д.ю.н., доцент *Ю. І. Аністратенко* (заст. голов. ред.); к.ю.н. *Л. В. Омельчук* (відп. секр.); к.ю.н., професор *В. І. Антипов*; д.ю.н., професор *І. Г. Богатирьов*; д.ю.н., с.н.с. *О. І. Богатирьова*; д.ю.н., доцент *О. Г. Боднарчук*; д.ю.н., професор *Г. П. Власова*; д.ю.н., професор *В. І. Галаган*; д.ю.н., професор *Л. М. Касьяненко*; д.ю.н., професор *В. В. Лисенко*; д.ю.н., доцент *Т. О. Мацелик*; д.ю.н. *В. Я. Мацюк*; д.ю.н., доцент *С. С. Мірошниченко*; д.ю.н., доцент *Н. В. Никитченко*; д.ю.н., професор *А. М. Новицький*; к.ю.н., доцент *Ю. Ю. Рябченко*; д.ю.н., професор *Л. Д. Тимченко*; д.ю.н., професор *В. В. Топчій*; д.ю.н., доцент *В. В. Чайка*; д.ю.н., доцент *І. В. Чеховська*; д.ю.н., професор *Ю. М. Чорноус*; д.ю.н., професор *А. Є. Шевченко*; д.ю.н., професор *Амір Ібрагім огли Алієв* (Азербайджан); д.ю.н., професор *О. І. Балан* (Молдова); доктор права, професор *Омар Асланович Партенадзе* (Грузія); к.ю.н., доцент *С. М. Сівець* (Білорусь).

Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика) : науковий журнал / ред. кол. : П. В. Цимбал (голов. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2019. – Випуск 14. – 252 с. – (Серія : право).

У виданні вміщені наукові статті, присвячені актуальним проблемам юридичної науки та практики.

Науковий журнал започатковано з метою опублікування результатів наукових досліджень проблем правової науки, теоретико-прикладних проблем правового забезпечення фіскальної політики держави, удосконалення законодавства та правозастосування.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться проблемами теорії права та правозастосування.

Науковий журнал індексується в Google Scholar,

Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського.

Розміщений на відкритій інформаційній платформі OJS Університету державної фіскальної служби України.

DOI (digital object identifier) – цифровий індикатор об'єкта привласнюється науковим статтям видання.

Редакція журналу веде систематичну роботу із включення наукового видання до міжнародних електронних бібліотек, каталогів та наукометричних баз даних з метою входження в світовий науковий інформаційний простір, підвищення рейтингу журналу та індексів цитування його авторів. Наразі редколегія провадить роботу щодо входження збірника у Scopus та Web of Science.

Адреса редакційної колегії:
України, 08201, Ірпінь, Київська обл., вул. Університетська, 31,
e-mail: in_yur_visnuk@ukr.net

Використання опублікованих у збірнику матеріалів дозволяється за умови обов'язкового посилання на джерело інформації.

Під час посилання на матеріали збірника наукових праць «Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)» потрібно використовувати транслітеровану назву «Mizhnarodnyy yurydychnyy visnyk: aktual'ni problemy suchasnosti (teoriya ta praktyka)» або «International law herald: actual problems of the present (theory and practice)».

© Університет державної фіскальної
служби України, 2019

ЗМІСТ

Теорія та історія держави і права; конституційне право

Муляр Г. В., Настюк А. А., Ховпун О. С. Форма державного устрою Київської Русі в період язичництва: кочова імперія....13

Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право

Чеховська І. В., Білоусюк В. В. Правове регулювання евтаназії: міжнародний досвід....23

Лаговська Н. В. Правовий статус суб'єкта спадкового права....34

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Мацелик Т. О., Стріяшко Г. М. Функції національних служб у сфері надання адміністративних послуг....44

Біла В. Р. Правові форми публічного адміністрування: питання класифікації....52

Островський С. О. Актуальні проблеми законодавчого регулювання питань взаємодії Національної гвардії України з правоохоронними органами та Збройними силами України....62

Попова Л. М. Адміністративно-правові засади контролю у сфері соціального підприємництва....71

Сластьоненко О. О., Шумінська М. І. Проблеми правового забезпечення бюджетного фінансування освіти в Україні та шляхи їхнього вирішення....79

Чорна В. Г. Детермінанта обмежень в адміністративному праві....86

Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право

Антипов В. І. Щодо повноти імплементації міжнародних договорів у Кримінальному кодексі України....95

Богатирьов А. І. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання злочинності серед засуджених у місцях несвободи....108

Журавська З. В. Міжнародні стандарти реалізації права засуджених до позбавлення волі на гуманне ставлення та повагу їхньої людської гідності....117

Михайлик О. Г. Катування як специфічний вид насильства в установах виконання покарань України....126

Супрун Т. М. Поняття і види корупції та її характеристика: теоретико-правовий аспект....135

Лихошерст Л. М. До питання про кримінальну відповідальність за ухилення від сплати податків....146

Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Галаган В. І., Дульський О. Л. Процесуальна діяльність захисника з дотримання прав та законних інтересів учасників проведення обшуку.....155

Цимбал П. В., Влад В. Ф. Роль криміналістичної одорології в методиці розслідування втечі засуджених з місць позбавлення волі.....164

Антонюк А. Б., Мациборук К. А., Рудакова В. В. Особливості здійснення прокурором процесуального керівництва.....173

Завидняк В. І. Проблеми впровадження прецедентних рішень ЄСПЛ у кримінальне судочинство України.....181

Лазебний А.М., Левицький Б. С. Криміналістичне забезпечення розслідування організованої злочинності.....189

Мілевський О. П., Милевська А. В. Розслідування терористичних проявів (тактичні прийоми проведення окремих слідчих дій).....199

Сіренко О. В. Електронні докази у кримінальному провадженні.....208

Фрідман-Козаченко М. М. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження (аналіз нормативно-правового регулювання).....215

Косаняк С. С. Особа потерпілого від зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.....222

Міжнародне право

Приймаченко Д. В., Морозов О. В., Пасічник А. В. Питання правового забезпечення і розвитку європейської безпеки.....235

Судоустрій, прокуратура та адвокатура

Омельчук Л. В., Колосов О. О. Потреба реформування прокуратури України як засіб розбудови правової держави.....243

Рецензія на монографію О. В. Токарчук «Розвиток державно-правових учень представниками української еміграції (1920–1930-і рр.)».....250

УДК 343.98
DOI 10.33244/2521-1196.14.2019.208-214

О. В. Сіренко,
к.ю.н., доцент,
Університет ДФС України,
ORCID ID 0000-0002-6567-2321

ЕЛЕКТРОННІ ДОКАЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Стаття присвячена розгляду теоретичних питань, пов'язаних із впровадженням інституту електронних доказів у кримінальне провадження України. Проаналізовано роботи науковців щодо визначення категорій «електронні докази», «електронні документи». Зроблено висновок про необхідність законодавчого закріплення термінів «електронні докази», «електронний документ» та формування методики дослідження електронних доказів.

Ключові слова: *докази, електронні докази, цифрові докази, електронний документ.*

О. В. Сиренко. Электронные доказательства в уголовном производстве

Статья посвящена рассмотрению теоретических вопросов, связанных с введением института электронных доказательств в уголовное судопроизводство Украины. Проанализированы работы ученых касательно определения категорий «электронные доказательства», «электронные документы». Сделан вывод о необходимости законодательного закрепления терминов «электронные доказательства», «электронный документ» и формирования методики исследования электронных доказательств.

Ключевые слова: *доказательства, электронные доказательства, цифровые доказательства, электронный документ.*

Мета статті полягає у дослідженні окремих аспектів електронних доказів у кримінальному провадженні.

Постановка проблеми. З розвитком інформаційних технологій світ постійно розвивається, відбувається оновлення усіх сфер життя. Не оминули зазначені зміни і судочинство в Україні. Виникають нові види злочинів, які тісно пов'язанні із застосуванням інформаційних технологій. Доказування таких злочинів викликає ряд труднощів. На сьогодні є актуальним закріплення поняття електронних доказів у Кримінальному процесуальному кодексі України та формування методики їхнього дослідження.

Аналіз останніх публікацій. Дослідженню електронних доказів присвячені роботи В. М. Бутузова, С. Й. Гонгало, В. В. Лисенка, М. Ю. Літвінова, В. О. Мещерякова, М. В. Салтевського, В. Ю. Шепітька та ін. Зважаючи на те, що нормативне регулювання електронних доказів лише розпочато, багато питань як наукового, так і нормативного характеру залишаються невирішеними.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до ст. 84 КПК України доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють

© Сіренко О. В., 2019

наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

Процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів [5].

Відповідно до ч. 1 ст. 99 документом є спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження.

А в ч. 2 цієї статті зазначено, що до документів, за умови наявності в них відомостей, передбачених частиною першою, можуть належати матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії інформації (у тому числі електронні) [5].

Відповідно до Цивільного процесуального кодексу України електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема електронні документи (в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема, на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (в тому числі в мережі Інтернет) [12].

Що ж стосується поняття електронних доказів у кримінальному провадженні, то, на думку Н. М. Ахтирської, «електронними доказами» є дані, які підтверджують факти, інформацію або концепцію у формі, придатній для обробки за допомогою комп'ютерних систем, у тому числі програми виконання комп'ютерною системою або інших дій. Джерелами електронних доказів є електронні пристрої: комп'ютери, периферійні пристрої, комп'ютерні мережі, мобільні телефони, цифрові камери та інші портативні пристрої, мережа Інтернет [2, с. 125].

В. В. Мурадов під електронними доказами визнає сукупність інформації, яка зберігається в електронному вигляді на будь-яких типах електронних носіїв та в електронних засобах [7, с. 8]. Цієї ж позиції притримуються О. І. Котляревський, Д. М. Киценко [4].

Серед загальних ознак електронних доказів фахівці вказують такі:

– існують у нематеріальному вигляді;

– можуть бути створенні як людиною, так і бути результатом функціонування інформаційної системи;

– не можуть існувати поза межами технічного носія або каналу зв'язку;

– не мають нерозривного зв'язку з матеріальним носієм;

– вільно переміщуються в електронній мережі без технічного носія;

– їх не можна безпосередньо сприймати та досліджувати, тільки за допомогою технічних засобів і програмного забезпечення;

– потребують специфічного порядку збирання, перевірки й оцінки;

– мають здатність до дубляжу, тобто копіювання або переміщення на інший носій без втрати своїх характеристик;

– можливість дистанційного внесення змін до них та їх знищення [1, с. 252].

Поряд з терміном «електронні докази» вітчизняні науковці використовують й інші терміни: «цифрові докази», «електронні документи», «комп'ютерні докази» тощо.

У наукових джерелах зарубіжних країн широкого застосування набув термін «digital evidence» (цифрові докази), під якими розуміють «будь-які збережені дані або дані, що передаються з використанням комп'ютера і підтримують або спростовують намір чи алібі. Цифрові дані виявляються досить корисними під час розслідування злочинів, оскільки є текстовою, графічною, звуковою та відеоінформацію». Експертами Scientific Working Group on Digital Evidence було запропоновано під терміном «цифрові докази» розуміти будь-яку інформацію доказового значення, яка зафіксована чи передана у цифровій формі.

Саме тому, на думку науковців, «сьогодні можна свідчити про існування «цифрових доказів», під якими розуміються фактичні дані, що представлені у цифровій (дискретній) формі та зафіксовані на будь-якому типі носія та після обробки ЕОМ стають доступними для сприйняття людиною. При цьому обов'язковою ознакою цифрового доказу є конвергентність, під якою розуміється здатність одиничного доказу входити у сукупність інших доказів і набувати у зв'язку з цим доказового значення» [11].

Досить часто терміни «електронні докази» і «цифрові докази» ототожнюють. Так, І. О. Крицька використовує поняття «цифрових джерел доказової інформації» як програми (програмного забезпечення), файли баз даних, аудіо-, відеозаписи тощо, джерелом яких, а отже, і формою існування, виступають пристрої, постійні запам'ятовуючі пристрої, накопичувачі на жорстких магнітних дисках (вінчестери, дискети), мобільні машинні носії (оптичні носії, флеш-карти), NAS-системи тощо [6].

Зважаючи на різноманітність позицій науковців щодо доцільності застосування певного терміна, схиляємося до думки, що більш доцільним у кримінальному провадженні використовувати термін «електронні докази».

Серед неврегульованих та проблемних аспектів використання електронних доказів у кримінальному судочинстві України науковці виокремлюють: відсутність чіткого процесуального порядку їхнього отримання відповідно до Кримінального процесуального кодексу України; відсутність підстав визнання електронних доказів недопустимими; відсутність сформованої методики дослідження таких доказів; складності у слідчих під час виявлення та фіксації електронних доказів через недостатність спеціальних знань у слідчих, що зумовлює необхідність залучення спеціалістів для проведення процесуальних дій; відсутність однотипної термінології та урегульованості на законодавчому рівні [1, с. 248–249].

Потребує законодавчого закріплення і визначення електронного документа. На думку К. А. Сергеєвої, електронний документ – це матеріальний носій, на якому за допомогою електронних апаратно-технічних і програмних засобів зафіксована інформація, яка має змістове значення, що засвідчує будь-який факт або подію, що підтверджує право на будь-що; яка може бути перетворена у форму, придатну для однозначного сприйняття людиною, та має атрибути для ідентифікації [3, с. 183].

Є. С. Хижняк вважає, що під електронним документом необхідно розуміти будь-яку інформацію, представлену в електронній формі, що має значення для розслідування кримінальних правопорушень, дослідження якої здійснюється за допомогою спеціальних програмно-технічних засобів [9, с. 81].

Електронний документ є досить вразливим, оскільки він може бути легко змінений, знищений тощо. Саме ця його риса, на думку науковців, зумовлює «необхідність створення спеціальних правил фіксації електронної інформації, способів збереження та приєднання їх до матеріалів справи. Зокрема, на рівні з традиційними правилами поводження із

документами необхідно враховувати технічні особливості збирання, зберігання та використання інформації» [9, с. 82].

На відміну від звичайних паперових документів, характеристики та просторові межі яких звикли бачити, електронні документи мають іншу природу і вирізняються такими характеристиками:

– електронний документ не може існувати без носія інформації. При цьому набувають значення ідентифікаційні ознаки носія інформації (зокрема, найменування типу, марки, моделі, індивідуального машинного носія інформації, на якому записано документ);

– електронні докази невидимі «неозброєним оком» (без спеціального інструментарію), існують у нематеріальному вигляді, а для їхнього сприйняття та дослідження використовують програмно-технічні засоби;

– вони можуть бути змінені, пошкоджені або знищенні у процесі експлуатації пристрою чи під впливом фізичних чинників (високий рівень вологості, висока температура, ультрафіолет, електромагнітні випромінювання тощо);

– за стадіями виготовлення документи, в тому числі й електронні, поділяють на оригінали, дублікати, копії й виписки [10, с. 81].

Під час роботи з електронними доказами потрібно дотримуватись певних принципів:

1. Законність. Працівники підрозділів правоохоронних органів, що проводять розслідування і досліджують докази в електронній формі, зобов'язанні дотримуватись чинного законодавства, загальних процесуальних та криміналістичних принципів.

2. Цілісність даних. Дії фахівця не повинні призводити до матеріальних змін даних, електронних пристроїв чи носіїв інформації, які можуть використовуватись як докази.

3. Документування процесу. Документують будь-які дії, виконуванні стосовно електронних доказів, і зберігають ці документи на випадок перевірки, щоб незалежна третя сторона могла повторити ці дії та отримати аналогічний результат.

4. Експертна підтримка. Якщо передбачається, що під час огляду (обшуку) можуть бути виявлені електронні докази, отримують підтримку фахівців (спеціалістів), забезпечивши за можливості їхню присутність на місці події.

5. Відповідна фахова підготовка. Якщо у процесі огляду (обшуку) відсутні фахівці з електронних доказів, першочергові дії на місці події здійснюють особи, які мають необхідні знання та навички для виявлення і збирання доказів.

6. Розумна обережність. Уникають будь-яких навмисних або ненавмисних дій, які можуть призвести до пошкодження потенційних доказів, представлених у цифровій формі [8, с. 438].

Висновки і пропозиції. Здійснивши аналіз вищезазначеного, можемо відмітити, що на законодавчому рівні необхідно закріпити поняття електронних доказів та електронних документів. Зокрема, пропонуємо визначити електронні докази як дані про обставини, що мають значення для кримінального провадження й існують у нематеріальному вигляді в межах технічного носія чи каналу зв'язку та сприйняття і дослідження яких можливе за допомогою технічних засобів і програмного забезпечення.

Дослідження категорій «електронні докази», «електронні документи» має продовжуватись. Важливим питанням сьогодення є також формування методики дослідження електронних доказів, порядок їхнього збирання та фіксації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алєксєєва-Процюк Д. О. Електронні докази в кримінальному судочинстві: поняття, ознаки та проблемні аспекти застосування / Д. О. Алєксєєва-Процюк, О. М. Брисковська // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2018. – Випуск 2. – С. 247–253.

2. Ахтирська Н. М. До питання доказової сили кіберінформації в аспекті міжнародного співробітництва під час кримінального провадження [Електронний ресурс] / Н. М. Ахтирська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип. 36(2). – С. 123–125. – (Серія : Право).

3. Коваленко А. М. Особливості, тактики огляду електронних документів під час досудового розслідування посягань на життя та здоров'я журналіста / А. М. Коваленко // Вісник Національної академії правових наук України. – 2017. – № 1 (88). – С. 182–191.

4. Котляревський О. І. Комп'ютерна інформації як речовий доказ у кримінальній справі / О. І. Котляревський, Д. М. Киценко // Інформаційні технології та захист інформації : збірник наукових праць. – 1998. – № 2. – С. 70–79.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / відп. ред. : С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Х. : Одіссей, 2013. – 1104 с.

6. Крицька І. О. Речові докази та цифрова інформація: поняття та співвідношення [Електронний ресурс] / І. О. Крицька // Часопис Київського університету права. – 2016. – № 1. – С. 301–304. – Режим доступу : http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12330/1/Krucka_301_305.pdf

7. Мурадов В. В. Електронні докази: криміналістичний аспект використання [Електронний ресурс] / В. В. Мурадов // Порівняльне правознавство. – 2013. – № 3–2. – С. 313–315.

8. Пономарев И. П. Цифровое алиби и его проверка / И. П. Пономарев // Вестник ВГУ. – 2011. – № 2. – С. 437–444. – (Серия : Право).

9. Хижняк Є. С. Особливості огляду електронних документів під час розслідування кримінальних правопорушень / Є. С. Хижняк // Держава та регіони. – 2017. – № 4 (58). – С. 80–85.

10. Цехан Д. М. Правові аспекти використання цифрової інформації як доказу у кримінальному судочинстві / Д. М. Цехан // Процесуальні, тактичні та психологічні проблеми, тенденції та перспективи вдосконалення досудового слідства : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції. – Одеса, 2008. – С. 206–209.

11. Цехан Д. М. Цифрові докази: поняття, особливості та місце у системі доказування / Д. М. Цехан // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2013. – № 5. – С. 256–259.

12. Цивільний процесуальний кодекс України : від 18.03.2004 № 1618-IV [Електронний ресурс] / Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

REFERENCES

1. Alekseev-Protsyuk, D. O. & Bryzkovskaya, O. M. (2018), «Electronic evidence in criminal proceedings: notions, signs and problem aspects of application», Naukovyy visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava, Issue 2, pp. 247–253 [in Ukr.].

2. Ahtirska, N. M. (2016), «The issue of the evidentiary power of cyberinformation in the aspect of international cooperation during criminal proceedings», Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Issue. 36(2), pp. 123–125. – Retrieved from : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_36%282%29__32 [in Ukr.].

3. Kovalenko, A. M. (2017), «Features, tactics of review of electronic documents during pre-trial investigation of encroachments on journalist's life and health», Visnyk Natsional'noyi akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny, No. 1(88), pp. 182–191 [in Ukr.].

4. Kotlyarevsky, O. I. & Kitsenko, D. M. (1998), «Computer Information as a Proof of Evidence in a Criminal Case», Informatsiyni tekhnolohiyi ta zakhyst informatsiyi: zbirnyk naukovykh prats', No 2, pp. 70–79 [in Ukr.].

5. Kivalov, S. V. & Mishchenko, S. M. & Zakharchenko, V. Yu. (Eds.) Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny: naukovo-praktychnyy komentar [Criminal Procedural Code of Ukraine: Scientific and Practical Commentary], Odyssey, Kharkiv, 1104 p. [in Ukr.].

6. Kritska, I. O. (2016), «Real evidence and digital information: concepts and relationships», Chasopys Kyyivs'koho universytetu prava, No 1, pp. 301–304. – Retrieved from : http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12330/1/Krucka_301_305. pdf [in Ukr.].

7. Muradov, V. V. (2013), «Electronic Evidence: Criminological Aspect of Use», Porivnyal'ne pravoznavstvo, No. 3-2, pp. 313–315 [in Ukr.].

8. Ponomarev, I. P. (2011), «Digital alibi and its verification», Vestnik VGU, No 2, pp. 437–444 [in Rus.].

9. Khizhnyak, E. S. (2017), «Features of the review of electronic documents during the investigation of criminal offenses», Derzhava ta rehiony, No. 4(58), pp. 80–85 [in Ukr.].

10. Tsekhan D. M. (2008), «Legal Aspects of Using Digital Information as Evidence in Criminal Proceedings», Protsesual'ni, taktychni ta psykholohichni problemy, tendentsiyi ta perspektyvy vdoskonalennya dosudovoho slidstva: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konferentsiyi [Process, tactical and psychological problems, tendencies and perspectives of improvement of pre-trial investigation: materials of the international scientific and practical conference]. Odessa, pp. 206–209 [in Ukr.].

11. Tsekhan, D. M. (2013), «Digital Evidence: Concept, Features and Place in the Evidence System», Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu, No 5, pp. 256–259 [in Ukr.].

12. Civil Procedural Code of Ukraine № 1618-IV (2004, March 18), Verkhovna Rada of Ukraine. – Retrieved from : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15 [in Ukr.].

O. V. Sirenko. Electronic evidence in criminal proceedings

The article is devoted to the consideration of theoretical issues related to the introduction of the institute of electronic evidence of criminal proceedings in Ukraine.

The paper notes that with the development of information technologies the world is constantly evolving, there is an update in all spheres of life. Not spared the indication of changes and legal proceedings in Ukraine. There are new types of crimes that are closely related to the use of information technology. Proving such crimes causes a number of difficulties. To date, it is relevant to consolidate the concept of electronic evidence in the Criminal Procedure Code of Ukraine and the formation of the methodology for their study.

The paper analyzes the work of scientists regarding the definition of the categories «electronic evidence», «electronic documents». It was emphasized that despite the diversity of the scientists'

positions, on the expediency of using a particular term, the author is inclined to believe that it is more appropriate to use the term «electronic evidence» in criminal proceedings.

The author noted that among the unresolved and problematic aspects of the use of electronic evidence in the criminal proceedings of Ukraine, scientists distinguish: the lack of a clear procedural procedure for obtaining them in accordance with the Criminal Procedure Code of Ukraine; lack of grounds for declaring electronic evidence inadmissible; the lack of a developed methodology for the study of such evidence; difficulties in detecting and fixing electronic evidence due to the lack of specialized knowledge among investigators, which necessitates the involvement of specialists to conduct legal proceedings; lack of homogeneous terminology and regulation at the legislative level.

Based on the foregoing, the author has proposed her own definition of electronic evidence. It was concluded that it is necessary to continue the study of the categories of «electronic evidence», «electronic document», their legislative consolidation, the importance of developing a methodology for studying electronic evidence, the procedure for collecting and fixing it.

Key words: *evidence, electronic evidence, digital evidence, electronic document.*

Стаття надійшла до редколегії 15 квітня 2019 року